

Lovforslag nr. L 45. Fremsat den 4. november 2003 af Klaus Hækkerup (S), Thomas Adelskov (S), Inger Bierbaum (S), Carsten Bo Jensen (S), Karen J. Klint (S), Jørn Pedersen (S), Ole Stavad (S) og Arne Toft (S)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om kommunernes styrelse

(Afskaffelse af dobbeltmandater som borgmester og folketingsmedlem eller medlem af Europa-Parlamentet)

§ 1

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 629 af 29. juni 2001, som senest
ændret ved § 1 i lov nr. 381 af 28. maj 2003 om
ændring af lov om kommunernes styrelse med
flere love, foretages følgende ændring:

1. I § 6, stk. 3, indsættes efter 2. pkt. som nyt
punktum:

»Medlemmer af Folketinget eller Europa-Par-
lamentet kan ikke samtidig være formand for en
kommunalbestyrelse, medlem af magistraten, jf.
§ 64, eller formand for et stående udvalg i en
kommune, der styres efter reglerne i § 64 a.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2006.

Bemærkninger til lovforslaget

Et lignende lovforslag, L 90, blev fremsat i folketingsåret 2002-03 (se Folketingstidende 2002-03, forhandlingerne side 2345-2358 og tillæg A side 2027-2029).

Der er i den kommunale styrelseslov tillagt borgmesteren store kompetencer og beføjelser samt pålagt vedkommende en række pligter, der forudsætter daglig virksomhed i kommunen.

Borgmesteren forbereder, indkalder og leder således kommunalbestyrelsens møder, jf. den kommunale styrelseslovs § 30. Borgmesteren sørger i den forbindelse for, at der så vidt muligt senest 4 hverdage inden kommunalbestyrelsens møder udsendes en dagsorden til medlemmerne, og at det fornødne materiale til bedømmelse af de sager, der er optaget på dagsordenen, så vidt muligt er tilgængeligt for medlemmerne mindst 3 hverdage inden mødet, jf. den kommunale styrelseslovs § 8, stk. 4.

Endvidere kan borgmesteren på kommunalbestyrelsens vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse, eller sager, som ikke giver anledning til tvivl, jf. den kommunale styrelseslovs § 31, stk. 1.

Borgmesteren er den øverste daglige leder af den kommunale administration. Borgmesteren fordeler sagerne til de pågældende udvalg og drager omsorg for, at sager, der kræver beslutning af kommunalbestyrelsen, forelægges denne med eventuelle erklæringer, ligesom borgmesteren påser sagernes ekspedition og om fornødent udfærdiger forskrifter herfor, jf. den kommunale styrelseslovs § 31, stk. 3.

Borgmesteren er endvidere formand for økonomiudvalget, jf. den kommunale styrelseslovs § 18, stk. 1.

Borgmesteren har desuden en række koordinerende funktioner i kommunestyret, herunder med hensyn til udvalgenes virksomhed, jf. den kommunale styrelseslovs § 22, stk. 2, og § 31 a, stk. 1 og 2, ligesom borgmesteren i medfør af den kommunale styrelseslovs § 31 a, stk. 3, kan standse behandlingen i en under et udvalgs myndighedsområde hørende sag ved skriftligt at pålægge udvalget at indbringe sagen for kommunalbestyrelsen uden unødigt ophold.

Derudover er det borgmesterens pligt at sørge for at sikre ekspeditionen og udførelsen af alle kommunalbestyrelsens lovligt truffene beslutninger. Borgmesteren – med de begrænsninger, der følger af lovgiv-

ningen – i enhver henseende undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger, jf. den kommunale styrelseslovs § 11, stk. 1.

Endelig har borgmesteren, i modsætning til menige medlemmer af kommunalbestyrelsen omfattet af § 16 b, stk. 1, i den kommunale styrelseslov, ikke ret til fravær fra arbejdet efter stk. 1, jf. § 16 b, stk. 2.

Endvidere er der tillagt borgmesteren et vederlag, der tager udgangspunkt i, at borgmesteren udøver en arbejdsindsats svarende til et fuldtidsjob.

Reglerne for vederlæggelse af borgmestre er hjemlet i lov om kommunernes styrelses § 34, stk. 1, der overlader kompetencen til lønfastsættelsen til indenrigs- og sundhedsministeren. Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse nr. 584 af 9. juli 2002 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv hjemler de nærmere regler om vederlagsfastsættelse for borgmestre. Borgmestre aflønnes med et årligt beløb på mellem 451.023 kr. og 771.384 kr. inklusive eventuelt tillæg, alt afhængigt af, hvilket løntrin borgmesteren befinder sig på, hvilket igen afhænger af kommunens indbyggertal.

Borgmestrenes vederlæggelse afspejler således arbejdsbyrdens omfang og karakter og står mål med tilsvarende job i samfundet i øvrigt. Det ikke eksisterende forbud mod dobbeltmandater kan således ikke begrundes i ringe vederlæggelse af borgmesteren.

Rådmand og borgmestre i København er, som det er tilfældet med borgmestre i al almindelighed, tillagt store kompetencer og beføjelser samt pålagt en række pligter, der ligeledes forudsætter daglig virksomhed i kommunen.

Disse er forpligtede til at sørge for, at de af borgmesteren fordelte sager bliver ekspederet, og kan om fornødent udfærdige forskrifter herfor, jf. § 31, stk. 3, 3. pkt., og § 64 a, stk. 2, 1. pkt., i den kommunale styrelseslov. De er desuden forpligtede til at sørge for, at ingen udgift afholdes eller indtægt oppebæres uden fornøden bevilling, jf. § 31, stk. 3, 4. pkt., og § 64 a, stk. 2, 1. pkt.

Denne kommunale styreform afviger fra det traditionelle udvalgsstyre ved, at formændene for de stående udvalg tager del i den administrative ledelse. Delingen af denne ledelse foretages således, at udvalgsformændene hver for sig leder den del af administratio-

nen, der udfører opgaver, som hører under vedkommende stående udvalg, mens borgmesteren som udgangspunkt, jf. § 64 a, stk. 1, 2. pkt., leder den del af den kommunale administration, der udfører opgaver, som ikke hører under et af de stående udvalg.

I de kommuner, der vælger at indføre et styre efter disse regler, må hvervet som udvalgsformand på grund af den administrative ledelsesfunktion betragtes ikke blot som et deltidshverv, men som et fuldtidshverv.

Endelig har rådmænd (som p.t. findes i Århus) og udvalgsformænd i kommuner med mellemstyreformer (som p.t. findes i Odense og Aalborg) og borgmestre i København, i modsætning til menige medlemmer af kommunalbestyrelsen omfattet af § 16 b, stk. 1, i den kommunale styrelseslov, ikke ret til fravær fra arbejdet efter stk. 1, jf. § 16 b, stk. 2.

På linje med borgmestre bliver også magistratsmedlemmer og visse udvalgsformænd i København vederlagt med beløb, der modsvarer et vellønnet fuldtidsarbejde. Indenrigsministeren besidder kompetencen til lønfastsættelsen, jf. § 34, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse. Magistratsmedlemmerne og udvalgsformændene i København aflønnes således med et årligt vederlag på mellem 451.023 kr. og 610.977 kr., alt afhængigt af, hvilket løntrin de befinder sig på.

På samme måde som borgmestre og rådmænd er også medlemmer af Folketinget tillagt store kompetencer og beføjelser samt ufravigelige pligter, jf. grundlovens bestemmelser.

Medlemmer af Folketinget er først og fremmest forpligtede til at overholde grundlovens bestemmelser, hvilket fordrer indsigt i denne og vedvarende overvejelser om grundlovsmæssigheden i forbindelse med de daglige gerninger i embedets virke fra medlemmernes side.

Endvidere tilfalder der medlemmerne en række kompetencer, jf. grundloven og bestemmelserne i lov om valg til Folketinget, som medlemmerne i det daglige virke har ret til at gøre brug af.

Reglerne for vederlæggelse af folketingsmedlemmer er hjemlet i folketingsvalglovens § 108. Grundvederlaget svarer til lønvederlaget for statstjenestemænd på skalatrin 51 og udgør 503.954 kr.

Folketingsmedlemmernes vederlæggelse ligger på linje med borgmestrenes og må derfor fuldt ud betegnes som egnet til opretholdelse af en almindelig levestandard. Den nuværende retstilstand på området – det vil sige, at dobbeltmandater er tilladt – kan derfor hel-

ler ikke begrundes i ringe vederlæggelse af folketingsmedlemmer.

Det bemærkes endvidere, at Europa-Parlamentet den 12. juni 2002 vedtog en revision af akten om direkte valg af repræsentanter til Europa-Parlamentet, hvori der tilføres et forbud mod dobbeltmandater i form af medlemskab af Europa-Parlamentet og et nationalt parlament gældende fra 2004. I Rådets forslag (8964/02 PE 49 INST 54 artikel 6 b) til Europa-Parlamentet hedder det således, at et medlemskab af et nationalt parlament er uforeneligt med et sideløbende medlemskab af Europa-Parlamentet fra valget i 2004. Den formelle vedtagelse i Rådet blev foretaget den 25. juni 2002. Der henvises også til Rådets afgørelse af 25. juni og af 23. september 2002 om ændring af akt om almindelige, direkte valg af repræsentanterne i Europa-Parlamentet, knyttet til afgørelse 76/787/EKSF, EØF, Euratom (2002/772/EF, Euratom). Tilbage er kun ratifikationen i det danske Folketing, hvor regeringen har fremsat lovforslag herom i forbindelse med en ændring af valgloven, jf. L 21 i folketingssamlingen 2003-04.

Såfremt nærværende lovforslag og akten om direkte valg af repræsentanter til Europa-Parlamentet vedtages, vil danske folkevalgte politikere ikke længere kunne besidde mere end én fuldtidsstilling inden for det politiske system.

Endvidere er det ud fra en etisk betragtning ikke rimeligt, at politikere valgt til fuldtidsstillinger som borgmestre henholdsvis folketingsmedlemmer besidder mere end én fuldtidsstilling inden for det politiske system i Danmark. Det må forventes af en valgt politiker, at denne drager tilstrækkelig omsorg for sit daglige fuldtidsarbejde, der aflønnes som sådant, hvilket i borgmestres og folketingsmedlemmers tilfælde ikke er foreneligt med bestridelsen af flere fuldtidsstillinger.

Vælgerne kan med rette forvente, at deres valgte repræsentanter tager sig den fornødne tid til at udføre de af deres mandat udspringende beføjelser og pligter. Opgaverne for folketingsmedlemmer og borgmestre er hver især af et sådant omfang, at man ikke på samme tid kan varetage vælgernes interesser i begge stillinger på tilfredsstillende vis.

Med en foreslået ikrafttræden den 1. januar 2006 er det tilsigtet, at loven først får virkning fra den kommende kommunale valgperiode og dermed ikke berører de i dag valgte borgmestre m.fl.

Skriftlig fremsættelse

Klaus Hækkerup (S):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunernes styrelse. (Afskaffelse af dobbeltmandater som borgmester og folketingsmedlem eller medlem af Europa-Parlamentet).

(Lovforslag nr. L 45).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering***§ 6**

Den nyvalgte kommunalbestyrelse afholder sit konstituerende møde i tidsrummet 1.-15. december i det år, hvori valget afholdes, dog tidligst efter at den hidtidige kommunalebestyrelse har truffet afgørelse vedrørende eventuelle valgklager og begæringer om fritagelse for at modtage valg. Indkaldelse til mødet foretages af det medlem, der længst har været medlem af kommunalbestyrelsen, eller, hvis flere har været medlem lige længe, af det ældste af disse.

Stk. 2. På det konstituerende møde vælger kommunalbestyrelsen sin formand blandt sine medlemmer efter reglerne i § 24, stk. 1. Valget ledes af det medlem, der har indkaldt til mødet.

Stk. 3. Ingen, der er ansat i kommunen, kan være formand for kommunalbestyrelsen. Endvidere kan amtsrådets formand ikke samtidig være formand for en anden kommunalbestyrelse, medlem af magistraten, jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a.

*Lovforslaget***§ 1**

1. I § 6, *stk. 3*, indsættes efter 2. pkt. som nyt punktum:

»Medlemmer af Folketinget eller Europa-Parlamentet kan ikke samtidig være formand for en kommunalbestyrelse, medlem af magistraten, jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a.«